

5.3 LODNÍ AKCE

Zprvu nebylo jasné, kdo bude financovat transport legionářů, kolik bude celá evakuační akce stát, zda bude dost spojeneckých lodí a kdy připlují. Nabízely se celkem tři možnosti. Primárně předpokládaná verze byl transport vojáků na spojeneckých lodích. Každý jednotlivý transport se měl konat v plné režii a za dohledu toho státu, který poskytl loď. Předpokládalo se, že celkové výlohy na evakuaci legionářů uhradí Československo. Bylo zřejmé, že náklady budou veliké, a jedinou výhodou přepravy na osobních spojeneckých parnicích bylo pohodlí vojáků, které bylo nutné zajistit zejména u nemocných a invalidů. Organizátoři Surovinové akce sdíleli názor, že v případě zdravých vojáků není třeba dbát na přílišný komfort.

Druhou možností, která se jevila jako nejvýhodnější, byla repatriace legionářů na nákladních lodích upravených pro přepravu vojáků.²⁵⁶ Očekávalo se, že zisky z prodeje převáženého vlastního karga a zisky z transportu cizího karga mohou uhradit buď úplně, nebo z velké části náklady za přepravu vojáků.²⁵⁷

Třetí možností byl nákup vlastních lodí. Jedinou nevýhodou by byla těžkopádnost vyplývající z nutnosti schválení nákupů jednotlivých lodí ministerstvy v Československu, což by byl velmi zdlouhavý proces. S touto eventualitou se proto nedalo v první fázi počítat.²⁵⁸

Centrokomise pro transport surovin, zboží a vojáků najala několik nákladních lodí, převážnou většinu od japonských majitelů: *Dania*, *Capetown Maru*, *Hwan-Yih* (*Silesia Maru*), *Chili Maru*, *Italy Maru*, *Karachi Maru*, *Koshun Maru*, *Legie* (*Taikai maru*), *Liverpool Maru*, *Nižnij Novgorod*,²⁵⁹ *Ryoyu Maru*, *Scotland Maru*, *Schunko Maru*, *Twer*,²⁶⁰ *Yomei Maru*,²⁶¹ *Yonan Maru* a zřejmě též *Economic*.²⁶² První loď vypravená Centrokomisí byla *Liverpool Maru*, která vyplula z Vladivostoku 8. 7. 1919. První loď Centrokomise převážející vojáky, popř. invalidy nesla název *Yonan Maru*

256 A MZV, f. Sibiřské archivy – Girska, k. 41, Návrh na zřízení Československé ústřední hospodářské komise ve Vladivostoku, 16. 8. 1919.

257 A MZV, f. Sibiřské archivy 1916–1929, sign II/7, Archiv zplnomocněnce čs. vlády ve Vladivostoku Václava Girsy, k. 41, Telegram V. Girsy B. Pavlu, č. 3793, 18. 7. 1919.

258 A MZV, f. Sibiřské archivy – Girska, k. 41, sign. VII/4-1, Návrh na zřízení Československé ústřední hospodářské komise ve Vladivostoku, 16. 8. 1919.

259 Dobrovolnyj flot. In: A MZV, f. Sibiřské archivy – Girska, k. 43, sign. VII/6-3, Československá ústřední hospodářská komise V. Girsovi, 6. 12. 1919.

260 MÚA AV ČR, f. T.G.M., k. 432, sign. R – Legionáři, složka Ad Legie 1920, Seznam transportů. Sesterská loď *Yonan Maru*.

262 MÚA AV ČR, f. T.G.M., k. 432, sign. R – Legionáři, složka Ad Legie 1920, telegram V. Girsy E. Benešovi, 25. 2. 1920.

OBR. 41

Lod' Shunko Maru

a transportovala 1. pluk. Cestu zahájila 9. 12. 1919. Poslední loď převážející vojáky se jmenovala Nižnij Novgorod a vyplula 13. 2. 1920. Poslední nákladní loď Centromise byla Schunko Maru, která odplula z Vladivostoku 14. 5. 1920.²⁶³

Centromise získávala lodě od několika firem. Jako první nabídla své lodě firma *L. V. Lang*, konkrétně její kancelář v Šanghaji, která byla zplnomocněna k jednáním o získávání lodí.²⁶⁴ Dalšími obchodními partnery byly firmy *Kawasaki*,²⁶⁵ *Matsukawa*,²⁶⁶ *Yomei*,²⁶⁷ *Messageries Maritimes (Marseille)*, *Kokoshokai, Ltd.*²⁶⁸

263 Československé legie [online] (2015). Cit. 1. 5. 2015 <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ceskoslovensk%C3%A9_legie>.

264 A MZV, f. Sibiřské archivy – Girska, k. 40, sign. VII 3-1 Nájem, dopis firmy L. V. Lang, Vladivostok speciální komisi pro rozvoj obchodu mezi Ruskem a republikou Československou ve Vladivostoku, 4. 8. 1919; dopis Obchodně-průmyslové komise pro styky s Ruskem při důvěrníku československé vlády ve Vladivostoku V. Girsovi, 31. 7. 1919.

265 A MZV, f. Sibiřské archivy – Girska, k. 40, sign. VII 3-1 Nájem, telegram V. Girsy B. Pavlů, č. 5073, 9. 10. 1919; telegram Letzla V. Girsovi, 20. 10. 1919.

266 A MZV, f. Sibiřské archivy – Girska, k. 40, sign. VII 3-1 Nájem, telegram V. Girsy Centrokomiši, 16. 10. 1919.

267 A MZV, f. Sibiřské archivy – Girska, k. 40, sign. VII 3-1 Nájem, telegram V. Němce V. Girsovi, č. 6345, 16. 12. 1919.

268 A MZV, f. Sibiřské archivy – Girska, k. 41, sign. VII/4-6, Československá ústřední hospodářská komise – opisy zápisů z porad č. I–VII, schůze č. 29, 22. 12. 1919.